

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Interfacing of two worlds: masquerade of migration on families – Unfolding the journey in therapy

Naima Salhi, werkzaam als systeemtherapeut in eigen praktijk in de regio Tilburg /'s-Hertogenbosch. E-mail: info@sensereen.nl.

Literatuur

Auerswald, E.H. (2003). Family healing and planetary healing – Three paradigms in search of a culture. In: P.S. Prosky & D.V. Keith (eds.), *Family therapy as an alternative to medication*. New York: Routledge.

Bennett, M.J. (1986). A developmental approach to training for intercultural sensitivity. *International Journal of Intercultural Relations*, 10(2), 179-196.

Ellenwood, A.E. & Brok, L. (2014a). *Expand – How to change your role in relationships*. [Epub], (z.p.): Lulu Publishing Services.

Ellenwood, A.E. & Brok, L. (2014b). *Shake-Up – Moving beyond therapeutic impasses by deconstructing rigidified professional roles*. [Epub], (z.p.): Lulu Publishing Services.

Falicov, C.J. (1995). Training to think culturally – A multidimensional comparative framework. *Family process*, 34, 373-388.

Als het misgaat thuis – Grootbrengen en hulpverleners met vallen en opstaan

Studiemiddag georganiseerd door het Lorentzhuis
[Amsterdam, 29 november 2018]

Wilco Kroon

Op een druilerige novembermiddag organiseert het Lorentzhuis een middagsymposium in de Amsterdamse Balie. De Balie biedt, zoals haar website schrijft, podium aan vrije geesten en afwijkende meningen, een plaats waar nieuwe initiatieven groeien en in dialoog gebracht worden met het publiek. Dat belooft wat voor deze middag. Achter de voordeur heet Hans Bom, klinisch psycholoog, systeemtherapeut en supervisor bij het Lorentzhuis, eenieder persoonlijk hartelijk welkom.

Het middagsymposium is met tweehonderd twintig aanwezigen helemaal uitverkocht. Met maar liefst negen sprekers en een interactiemoment met de zaal heeft dagvoorzitter Erik van der Elst, systeemtherapeut, dramatherapeut en consultant bij het Lorentzhuis, een stevige klus te klaren. In een paar treffende, introducerende zinnen brengt hij de sprekers voor

het voetlicht. Soepel en met humor zorgt hij ervoor dat het programma tot haar recht komt.

René Haring, vader en ervaringsdeskundige, vertelt hoe hij al jong te maken kreeg met het geweld van zijn vader. De agressie kwam al vroeg als een beest zijn leven mee bewonen en zou zich in tal van relaties laten gelden. Haring: 'Gaandeweg werd ik ook zelf agressief. Als agressie zich ontkende, zag ik alleen nog objecten en geen mensen meer.' Uiteindelijk levert dit breuken op in liefdesrelaties en brengt het hem aan de rand van de afgrond. Haring vertelt over zijn zoektocht naar hulp en over zorgprogramma's die net te vroeg stopten. Hij verhaalt ook over mensen die hem open en eerlijk tegemoet traden en hem hielpen omgaan met agressie. Haring verhult niet dat hij veel leed heeft veroorzaakt en noemt dat als een belangrijke motivatie om zich in te zetten tegen huiselijk geweld, dat jaarlijks in zo'n 110.000 gezinnen voorkomt. Openheid stimuleren over huiselijk geweld en geweld bespreekbaar maken, is daarbij zijn inzet.

Vervolgens is het woord aan Flora van Grinsven, klinisch psycholoog en systeemtherapeut bij het Lorentzhuis, die ons meeneemt in haar vallen en opstaan als hulp-

verlener in het omgaan met familiaal geweld. Het werk met families waarin huiselijk geweld speelt, heeft haar geleerd dat omgaan met huiselijk geweld een lange adem vergt. Zij refereert aan onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut (Tierolf, Lunnemann & Stekete, 2014) met onder andere de uitkomst dat geweld vaak langer doorgaat dan hulpverleners denken. Huiselijk geweld hangt veelal samen met trauma's die ouders met zich meedragen en intergenerationeel doorgegeven worden. Daarom pleit Van Grinsven ervoor het verhaal van de ouder als mens aandacht te geven en niet alleen diens opvoedende rol. Haar pleidooi krijgt in het interactiemoment met de zaal ontroerende bijval van een vader die kwetsbaar vertelt hoe hij zoekt naar mildheid in de ogen van hulpverleners. Van Grinsven onderstreept verder de stress die hulpverlening bij ouders kan oproepen. Zij pleit ervoor om met ouders problemen in kaart te brengen en hen te helpen de problemen aan te pakken in een volgorde die zij willen. Zij tekent aan dat hulpverleners veel zorg van ouders mogen overnemen en hen als het enigszins mogelijk is vooral de zorg voor hun kinderen te laten.

Els Hofman-Bergman is dochter en moeder en neemt het stokje over met een indrukwekkende column onder de titel 'Honger.' In fraaie, ontroerende woorden beschrijft zij de 'lege kelderkast' van haar moeder waardoor die haar niet kon geven wat ze niet heeft en tegelijkertijd door jaloersheid overvallen wordt wanneer haar dochter wel iets krijgt wat zij zo node mist, zoals een intieme relatie.

Daarna vertelt een moeder die tevens pedagoog is en in dit tijdschrift anoniem wil blijven, over haar moeilijke jaren toen zij huiselijk geweld ondervond in haar relatie. Het huiselijk geweld ontnam haar haar zelfvertrouwen en zelfrespect. Uiteindelijk

werd haar kind onder toezicht gesteld en kreeg zij te maken met gezinsvoogden. Ze benoemt hoe de eerste gezinsvoogd voorbijging aan haar trauma's en weinig met haar in dialoog trad. Haar opvolger had eveneens visie op wat nodig was, maar zocht de dialoog en had aandacht voor haar verhalen en die van haar ex-partner. Deze manier van werken was steunend om haar leven weer op te bouwen.

Het eerste gedeelte van deze middag werd afgerond met een bijdrage van Marion Beckers, familie- en jeugdrechter in Amsterdam. Ze betoogde: 'Goed recht begrijpt een onderling conflict en neemt beslissingen die het zo snel en duurzaam mogelijk helpt te beëindigen.' Zij gaf een inkijkje in de complexe juridische afwegingen, bijvoorbeeld de spanning tussen rechten van het kind en het recht op familielevens. Ze deelde daarbij haar persoonlijke ontwikkelingen en worstelingen. Voordat de dagvoorzitter de pauze aankondigde, vroeg hij Beckers, met een verwijzing naar een liedje van Claudia de Breij, 'Als het zo misgaat bij mij thuis, mag ik dan bij jou?' Dat was een gevoel dat vermoedelijk meer aanwezigen herkenden.

Na de pauze nam Ellen Hazebroek als moeder en ervaringsdeskundige het woord. Ze vertelde hoe haar wereld aan diggelen viel toen het in haar gezin misging met haar kinderen. Hazebroek voelde zich compleet falen als moeder en raakte in vertwijfeling over zichzelf. Ze kreeg een jonge gezinsvoogd toegewezen die haar vertrouwen wist te winnen door tijd voor haar te maken, open en eerlijk met haar te spreken en niet weg te lopen voor haar beslissingen, ook als die eens fout uitpaktten. Hazebroek ging haar gezinsvoogd ervaren als een partner in de zorg voor haar twee kinderen. Ze kan weer zeggen dat zij zich een goede moeder voelt, ook al wonen haar kinderen niet bij haar. Hulp-

Als het misgaat thuis – Grootbrengen en hulpverleners met vallen en opstaan

verleners, zo betoogde zij, moeten kennis van zaken hebben en vooral kennis van mensen.

Peter Adriaenssens, hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Katholieke Universiteit Leuven en directeur van het Vertrouwen Centrum Kindermishandeling Vlaams-Brabant, kwam daarna aan het woord. Hij plaatste het hulpverlenende werk in een sociaal-culturele context waarin wel opgestaan mag worden, maar niet mag worden gevallen. Deze context legt druk op hulpverlenende schouders. Deze druk slaat bij hulpverleners en hun organisaties niet zelden om in angst. Angst heerst er ook in het hart van vele ouders bij wie het misgaat thuis. Zij zijn bang dat hun kinderen uit huis geplaatst worden of dat zij als ouders niet meer voor vol worden aangezien. Het bespreekbaar maken van deze angsten, aandacht voor de belangen van het kind en de vaak aanwezige traumatische verhalen van ouders, vormen een kern in het hulpverlenend werk bij kindermishandeling. Het complexe werken aan complexe problemen is eervol en nodigt hulpverleners uit tot mildheid, zo eindigde Adriaenssens.

Na deze indrukwekkende voordracht en een moment van interactie met de zaal, was het woord aan de uitgever van het op dit congres gelanceerde boek *Als het misgaat thuis – Verhalen van ouders* van Paulien Bom, verpleegkundige en ouderbegeleider, en Herman Baartman, emeritus hoogleraar Preventie en hulpverlening inzake Kindermishandeling aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Elders in dit tijdschrift is hier-

van een signalement geschreven. Paulien Bom kreeg het woord en nam ons mee in het drie jaar durende project dat tot dit boek heeft geleid. Zij sprak de wens uit dat de openhartige verhalen van de tweëntwintig ouders in het boek zowel andere ouders als kinderen en hulpverleners ten goede zullen komen.

Met een gezellige borrel kwam er een einde aan dit middagsymposium. Het congres pleitte voor een ontmoeting tussen ouders, kinderen en hulpverleners met aandacht voor ieders verhaal en belang. De congresorganisatie maakte deze ontmoeting zichtbaar en voelbaar in haar programma. Ik was geraakt door dit congres omdat het echte contact met al haar dilemma's en belangen zo transparant centraal stond. De Balie was een mooie plaats voor dit congres, en haar innoverende en tot dialoog uitnodigende boodschap is weer eens onderstreept.

Wilco Kroon is als systeemtherapeut, opleider en supervisor werkzaam bij Eleos en LeerhuisZHZ. E-mail: wilco.kroon@eleos.nl.

Literatuur

- Tierolf, B., Lunnemann, K. & Steketee, M. (2014). *Doorbreken geweldspatroom vraagt gespecialiseerde hulp – Onderzoek naar effectiviteit van de aanpak huiselijk geweld in de G4*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.